

FUSNOTA

Kontraevolucio-
nar Kristijan
de Neuville

Kontraevolucio-
nar Kristijan de Neuville, kot sem jih opredelil v neki svoji knjigi, so moški, ki se ne ravna po načelih, ki bi jim prinašala ravno največjo evolutivno korist. To seveda ne pomeni, da ne obstajajo tudi ženske takšnega kova; ampak spekter moških tozadevnih ravnanj se mi zdi obširnejši. Če že zaradi ničesar drugega, je tako zato, ker je na drugi strani tudi paleta njihovih reprodukcijsko učinkovitih podvzemov - vsaj v principu - obsežnejša kot tista na ženski strani, saj ima moški pač večji razpoložljivi potencial od ženske. Z drugimi besedami torej: pri moških obstaja temu ustrezno tudi več oblik tozadevne negacije oziroma evolutivskega samoopovedovanja. Seveda te še zdaleč niso samo zavestne.

No, ampak tu ne gre za to medspolno razliko, temveč za sam pojem kontraevolucio-
narstva; in da bo res kar-
seda zagotovo mir, lahko vanj brez nadaljnega vključim prav vse žensko, kolikor koli že bi ga bilo v tem oziru predmet ambicije - tudi najfeminističnejšega bralca (he he) teh vrstic. Spregovoril pa bom vendarle s poudarjeno moške pozicije - in to izrecno o nekem konkretnem primerku tega spola.

V življenju, se mi zdi, nisem prebral nadpovprečno veliko knjig; tiste, ki pa sem jih, sem, kot kaže, toliko bolj. In zato mi njihovi junaki, vselej eni in isti, kar znova in znova prihajajo na um; tako da je moj morebitni zvest večletni bralec deležen venomer istih referenc. No, vsaj toliko bom tule drugačen kot doslej, da iz svojega sicer priljubljenega vira to pot v ospredje ne bom postavil njegovega glavnega protagonista, marveč nekoga, ki si ga je usoda v tej fikcijski entiteti kar izdatno privoščila. In to - pravim - po krivici. Ampak gremo po vrsti.

Kristijan de Neuville je lep in junaški gaskonski kadet v ekipi Cyrana de Bergeraca. Njegov problem je ta, da v pogovoru z ljubljeno žensko ne zna spraviti iz sebe prav nobene spodobne poetične rečenice; zato mu na pomoč pride Cyrano, okreten stihotvorec, subtilen poet, in namesto njega golč izpod njenega balkona ter ji piše zaljubljena pisma. Ker jo ljubi tudi sam, je za nas tragičen junak - on. Zdi se nam, da bi si jo zaslužil on, katerega virtuozne besedne čarovnije so jo povsem zapeljale, ne pa ta - kaj naj drugega rečem kot - jecljavi buksej.

No, krivica. Ob vsaj malce pozornem branju ugotovimo, da poba sploh ni bedak, nasprotno, iskriv je in tudi verbalno okreten. Dovolj si je ogledati epizodo, prizor iz drugega dejanja te drame, ko prav domiselno provocira tega svojega bodočega zaveznika, osrednjega akterja. Promptno, tako rekoč imenitno namreč izkorišča nastave iz zgodbe, ki jo Cyrano pripoveduje v krogu kolegov; kakorkoli slednji obrača stvari, prvemu vselej vnovič omogočijo asociiranje na njegov velik nos. Na nekem drugem mestu pa si celo sam postavi tudi diagnozo: da je v navzočnosti ljubljene ženske besedno pač docela nesposoben. To dvoje nam lahko zadostuje, da ga prenehamo jemati kot - resda čednega, a zato brezmejno neumnega trpina.

Fino. Ampak nas je tu začel resno zanimati tisti njegov paradoksalni mehanizem. Mu bomo lahko kos - mislim, teoretsko, metabiološko? Danes kajpak ne. Ob mojem naslednjem javljanju pa - morebiti.

Artur Štern

Dežela Butnskala HRABRO, OJŠTRO, DOSTOJANSTVENO

Afektirano katarzo v obliki šikaniranja domnevno šibkejših potrebujejo državljani vsaj enkrat letno

Voditeljica televizijskih poročil je zadnjič ponosno povedala, da je pri gradnji neke luksuzne ladje, namenjene prevažanju petičnežev, "sodelovala tudi slovenska pamet". Na ladji je namreč vgrajen hotaveljski marmor. Da je pamet slovenskega geografskega porekla pogosto res "kamita", so pokazale tudi reakcije in zapleti ob izboru za nastop na letošnji Evroviziji.

Zapleti pri nacionalnem izboru pevke za evrovizijski festival imajo notranjo logiko in svojevrstno razvojno dinamiko: najprej se je pojavil šok ob zmagi Sester, pospremljen z izbruhom nasilnega komentarja javnosti. Temu je sledil poskus kamufliranja negativne reakcije z argumentom napake pri televotingu, nato pohod razgrete diskusije iz bifejev in medijev v državni parlament, poziv generalnega direktorja Aleksa Štakula svetu RTV, naj tekmovalce razveljavi, in končno prodor v sam evropski parlament. Nizozemska poslanka evropskega parlamenta Lousewies van der Laan je na misijo RS v Bruslju naslovila vprašanje in izrazila dvom o spoštovanju človekovih pravic spolnih manjšin v Sloveniji. Seveda je evforija okrog Eme napravila Sestram izvrstni marketing.

Internacionalizacija problema je po-

kazala, da pristopni kriteriji EU - v tem primeru pogoj zaščite človekovih pravic - morda le niso zgolj deklarativni. Morda. Če so lani evropski parlamentarci ob referendumu o umetni oploditvi, ki je gladko uzakonil neenakopravnost, še molčali - čeravno so bili o tem podrobno obveščeni -, so tokrat seštelili ena in ena in sprevideli, da se diskriminatorne težnje tukaj periodično ponavljajo. Afektirano katarzo v obliki šikaniranja domnevno šibkejših potrebujejo državljani vsaj enkrat letno.

Ni zanemarljivo, da se je znova pokazal tudi emancipatorni potencial GLBT-gibanja v Sloveniji in njegova sposobnost hitre in strateško učinkovite akcije, ki je naletela na široko mednarodno medijsko pozornost in podporo.

Pokazala pa se je tudi dvoletnost slovenske politike in servilnost vladnih institucij, ko gre za polaganje računov EU. Direktorica Urada vlade za informiranje Alja Brglez je v odgovoru poslanki van der Laanje zatrdila, da "v ozadju omenjenih zapletov ni posredi homofobija", kar kaže, da v tem primeru ni ravno informirana. Raziskave in statistični podatki, ki jih že leta beležijo nevladne organizacije, ter obsežen medijski arhiv - nastal v primeru Ema 2002

- dokazujejo ravno nasprotno: v Sloveniji je stopnja nestrpnosti in homofobije zaskrbljujoče visoka. Neutemeljena in javnost zavajajoča izjava direktorice Urada vlade za informiranje je zgolj odraz nedoraslosti in provincializma političnih institucij za enakopravni dialog s pristojnimi nevladnimi organizacijami. Medtem ko evropski poslanci samoiniciativno iščejo relevantne informacije prav pri nevladnih organizacijah, jih tukajšnja politična elita pač ignorira. Sprašujem se, kako si recimo vladna služba, imenovana oddelek za človekove pravice pri MNZ, predstavlja ažurno politiko na področju človekovih pravic istospolno usmerjenih, ko pa ne vedo niti tega, katera nevladna organizacija je aktivna v tej sferi. Čemu torej "služi" takšna služba? Državljanom menda ne.

Moj najljubši slovenski film vsekakor ostaja Butnskala; boljše parodije na nacionalni karakter ni doslej uspelo ponoviti nikomur. Število trkov z glavo ob skalo narašča, število trdoglavcev pa tudi. Vsaka debata o preobremenjenosti poslancev državnega zbora - ki so jo znanstveno dokazali s 24 milijonov tolarjev vredno raziskavo - bi bila odveč.

Tatjana Greif

Nato? No, thank you

Čas bi že bil, da zavrnamo propagandne presežke naših politikov

Se še spomnite lanskega srečanja Georga W. Busha in Vladimira Putina v Sloveniji? Ko je deželica na sončni strani Alp po dolgem času spet doživljala nekaj ur svetovne medijske slave, ko so "zaslužni" zadovoljno trkali s kozarci, ljudstva pa dobilo svežo dozo obljub o svojih bodočih evroatlantskih povezavah?

Čeprav je bilo tedaj v javnosti nekaj negotovanja predvsem zaradi stroškov obiska (te kajpak zmeraj poravnajo davkoplačevalci), razen protestov ozaveščenih ljudi (t. i. antiglobalistov) in posameznih intelektualcev ni bilo skoraj nikogar, ki bi bil dvignil svoj glas proti strateškemu kupčkanju in demonstriranju moči sredi slovenskega ozemlja. Vendar se je dogajalo natanko to: svetovna voditeljica se pri nas nista srečala, da bi se denimo pogovarjala o treh milijardah ljudi, ki se preživljajo z dolarjem dnevno, pogovarjala sta se o bodoči ureditvi sveta, širjenju Nata, militarizaciji vesolja, morebitnem zmanjšanju jedrskega arzenala... In mediji? Tako kot imajo danes veliko več posluha za najrazličnejše natofloskule, so tudi takrat imeli več posluha za propagandne presežke politikov, zasledujoče ozke politične interese, kot pa za interese ozaveščenih posameznikov, ki si ne želijo drugega kot mirno protestirati proti predstavnikom brezobzirnega globalnega kapitala, ki ob povzročanju ekološkega onesnaženja, podcenjevanja ljudi in njihovega dela navsezadnje povzročata tudi vojne.

Čas bi že bil, da glede našega vključevanja v zvezo Nato zavrnamo propagandne presežke naših politikov, si nalijemo čistega vina in temeljito razmislimo o posledicah članstva v njem. Nato namreč ni nikakršna organizacija za samljenje rožic, temveč predvsem vojaška sila, z orožjem in vsem, kar sodi zraven. Vse od svoje ustanovitve ni drugega kot podaljšana roka ZDA in njenih interesov. Kakšni so njeni interesi oziroma strateške prioritete, pa lahko bolj ali manj uspešno sklepamo na osnovi preteklih, sedanjih in napovedanih bodočih agresij ZDA. Zanesljivo tudi ne drži, da naj bi Slovenci z vstopom v Nato postali polnopravni člani zahodnega sveta, kot nas prepričujejo zagovorniki vključevanja. Švedska, Avstrija in Švica, bogate, uspešne in nevtralne države, v zahodni svet potemtakem ne bi sodile. (Mimo-

grede, državljani nevtralne Švice, ki smo si jo jemali za zgled v času osamosvajanja, se poživljajo tudi za članstvo v Evropski uniji, saj jim gre odlično tudi brez nj.)

Da bi bil Nato sistem kolektivne varnosti, je prav tako čuden argument zagovornikov vključevanja, saj je predvsem vojaško zavezništvo, to pa so zaprte in ekskluzivistične organizacije, v nasprotju s sistemi kolektivne varnosti, ki so odprti za vse članice. Kdor med njimi meni, da je Nato obrambna zveza, se prav tako moti, saj so njegovi defenzivni cilji preseženi z novim strateškim konceptom. Z letom 1999 je namreč postal po potrebi ofenzivno zavezništvo, ki ne glede na vlogo OZN sam odloča o tem, ali so izpolnjeni pogoji za vojaško akcijo, in posreduje tam, kjer se njegovim članicam in zaveznikom (beri: ZDA) zdi potrebno. Poglavja o stroških, ki bodo nastali z vstopom v Severnoatlantsko zve-

zo, ostajajo prav tako odprta, kar je gotovo, je le to, da jih bodo na koncu poravnali davkoplačevalci, z vsemi morebitnimi zmotami svojih politikov vred.

Sicer pa se pri nas nemara ne bi bilo pametno ukvarjati samo z gmotnimi argumenti za Nato in proti njemu, v luči izvoza orožja ali, denimo, zmanjšanja obrambnih stroškov. Zavoljo mentalne higijene ne bi bilo slabo, če bi tuhtanja o članstvu v vojaški organizaciji popestrila razmišljanja o morali participiranja oziroma promoviranja militaristične logike in industrije smrti. Kaj pridobimo s članstvom v organizaciji, v temelju katere je nasilje, ne pa miroljubno razreševanje sporov, v organizaciji, ki razpolaga z jedrskimi in drugim orožjem za množično uničevanje - to bi moralo tačas biti eno ključnih vprašanj. Govoričenje o varnosti in svarjenje pred morebitnimi sovražniki je le metanje peska v oči.

Dario Svetelj

Česa Zofijini ljubimci niso pozabili

Izjave cerkvenega vodstva o aktualnih političnih in zakonodajnih ukrepih so lahko povsem legitime, toda takšna bi morala biti tudi njihova morebitna javna kritika

Prof. dr. Stres, mariborski škof, je v odgovor na naše dobronamerno pisanje o verski intimnosti odgovoril po točkah, koncipiranih kot naših "spodrsilajih". Namesto dialoga nam ponuja formo ukora in naštevanja grehov. Nobeden od teh "grehov" žal nima zaslombe v našem besedilu. Odgovorimo kar po njegovih točkah.

1. Prof. dr. Stres iz naše argumentacije proti politizaciji vere izpelje sklep, da anahronistično zagovarjamo staro jugoslovansko ustavo, ki vero obravnava zgolj kot zasebno stvar. S tem nas želi predstaviti ne le kot zagovornike stališč, ki so zgodovinsko preseženi, temveč tudi diskreditirati v očeh bralcev z asociacijami, ki jih iz razumljivega konteksta ti zavračajo. Le kako se imenuje ta argument v učbenikih o argumentativnih prevarah? Trdimo zgolj, da so izjave za javnost cerkvenega vodstva o aktualnih političnih in zakonodajnih ukrepih lahko povsem legitime, toda takšna bi morala biti tudi njihova morebitna javna kritika.

2. Povezovanje naših trditvev z religiozno indiferenco "komunističnih veljakov", ki že več kot eno desetletje niso na oblasti, služi istemu namenu in ga, tudi glede na našo mladost, razumemo v najboljšem primeru kot šalo ali nepotrebno etiketiranje. Mimogrede, ugotovitev o njihovem sestopu z oblasti, ki jo podaja dr. Stres, je skokovit napredek glede na jadikovanja slovenske RKC, češ da še vedno živimo v totalitarizmu komunističnih idej in zlih sil kontinuitete.

3. Dr. Stres nam podtakne, da zaupamo zgolj objektivnim, znanstveno preverljivim resnicam, iz česar bi sledilo, da jo razume sam dosti širše. Čeprav smo se sami celo zavzeli za legitimnost, denimo, verskih stališč. Opozorili smo le na to, da jih nekateri verniki razlagajo kot edina resnična, iz česar izpeljejo sklep, da njihova vera ne sme biti intimna, temveč javna

stvar. Namesto da bi odgovarjal na našo tezo, kako vera ne more pretendirati na objektiviteto (s čimer se mogoče celo strinja), nam podtakne, da Zofijini ljubimci terjamo le znanstveni preverljivo objektivnost. Takemu postopanju, ko nasprotniku podtaknemo njemu nelastno trditev in jo potem čudežno uspešno zavračamo, pravijo v teoriji argumentacije "strašilo" oziroma širše "ignoratio elenchii".

Mimogrede naj se na kratko dotaknemo še Stresovega primera za trditev, ki da jo je razumno sprejeti, pa čeprav je ni mogoče z znanstvenimi metodami in s postopki ne potrditi in ne ovreči - ob načelo, da človeška bitja, in edino ona, premorejo dostojanstvo. Dve stvari nas begata ob tem: prvič, omenjeno trditev je mogoče (ker ni samorazvidno resnična) sprejeti iz takšnih ali drugačnih razlogov, na podlagi

hamu, naj žrtvuje svojega sina edinca (nagrada za namero, da se izvrši krut in krivičen uboj?).

4. Če je zmeta v tretji točki strašilo, potem je Stresova argumentacija o naši pozabi spoznanjskega in razumskega vidika pri verovanju hiša strahov. Le kje smo kaj takšnega zanikali ali sploh problematizirali? Morda pa bi morali, kajti v čem naj bi spoznavna vrednost vere sploh bila?

5. Glede zunanje, institucionalne plati vere, ki jo ob notranji, subjektivni omenja prof. Stres, mu lahko samo pritrdimo. Ga mar nismo mi sami spomnili, da ima v demokratični državi, kot je Republika Slovenija, tudi slovenska RKC svobodo tiskanja, širjenja, združevanja, organiziranja itd. svojih vernikov in prepričan, tako da je očiten sovražnik, ki ji brani izpostavljanje verske dejavnosti v javnosti, skrit v njej sami in ne v družbi, ki naj bi ji takšne pravice kratila. Iz tega smo izpeljali sklep, da je verjetno njena želja po tem, da se naredi konec intimnosti vere, zgolj poziv njenim vernikom k politični rekrutaciji.

Za konec pa še o ljubezenskih razmerjih z damo častitljive starosti, imenovano Zofija. Ali mar ni čudno, da jo nekdo, ki živi v celibatu, opisuje kot "izkušeno in zahtevno"? Pa šalo na stran: prav tragikomično je opazovati, kako se naši sogovorniki venomer norčavo in pokroviteljsko zaletavajo v naše ime, namesto da bi polemizirali s podanimi argumenti! Profesorju Stresu smo hvalični za bolj ali manj dobronamerne nasvete, želeli pa bi si, da bi prerastel argumentativne "ad hominem" diskreditacije s pozicije realne moči in/ali domnevne vednosti in se namesto vzvišeni podukov o ljubezni raje posvetil "stvari sami".

Zofijini ljubimci - društvo za razvoj humanistike, zanje Andrej Adam, Boris Vežjak, Friderik Klampfer, Tomaž Čelig, Andrej Sitar

TI BI BIL TOREJ
RAD ZUNANJI
MINISTER... KAJ PA
TUJI JEZIKI?

ODLIČNO! RAZEN
SLOVENŠČINE SO
MI VSI OSTALI
JEZIKI TUJI...

Damijan Sovec